

**Francisci Monacelli Eugubini J. U. D. Protonotarii
Apostolici, olim Ecclesiæ Venusinæ, ac deinde Æsinatis
Vicarii Generalis, &c. Formularium Legale Practicum Fori
Ecclesiastici**

In Quo Formulæ Expeditionum usufrequentium de his, quæ pertinent ad
Officium Judicis nobile, continentur ; Opus Episcopis, Vicariis Generalibus,
Aliisque Iurisdictionem quasi Episcopalem exercentibus: necnon
Confessariis, Parochis, Cancellariis, cæterisque in dicto Foro versantibus,
apprimè utile ...

In qua præter Supplementum Formularum Fori extrajudicialis, accesserunt
quamplures Formulæ Fori contentiosi, necnon nonnullæ litteræ Pastorales
non minùs utiles, quàm necessariæ gubernium Ecclesiasticum
assumentibus, ab eodem Auctore annotationibus auctæ, sacræ paginæ
oraculis, & Sacr. ...

Monacellus, Franciscus

Venetiis, 1707

Declaratoriæ privationis privilegii fori. Form. VII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62423)

Hof. Jo. Andr. Anchar. Card. & Butr. in cap. 2. ne cler. vel Monac. tenent Graff. ubi supra num. 900. & generaliter quod Constitutio Synodalis habeat vim triplicis monitionis tradunt communiter, Gratian. in cap. 36. n. 1. secund. impress. Neap. 1602. Belletr. disq. cler. par. 1. de favor. pers. §. 8. num. 4.

His præcognitis, si Episcopus vult ad Decretum privationis procedere, uti poterit formula sequenti.

Vis actis ex quibus constat Clericum N. loco N. nostræ Diocesis post publicationem nostræ, Edicti, non incessisse, neque modò incedere in habitu, & tonsura Clericali decenti, neque ulli Ecclesiæ inservire: sed more laicorum se gerere ludis negociisque, & officiis Clericis per Sac. Canones prohibitis sese immiscere, & implicare, visis monitionibus ter repetitis, & contra eundem executis, & reproducis: attenta illius contumacia, & contemptu Christi nomine invocato, auctoritate nobis tam à jure, quam à Decreto Sac. Congr. Immunitatis de Urbe concessa, dicimus, & pronunciamus præfatum (seu præfatos) Clericum N. (seu N. & N.) monitis nostris, imò verius sacrorum Canonum parere recusantem, non esse dignum privilegiis clericalibus, sed facto proprio illis esse privatum, & gaudere non debere, nec posse volumus, & declaramus omni, &c.

N. Episcopus N.

N. Cancellarius.

ADNOTATIO.

1. Si verò facienda sit declaratio contra Clericum, qui in fraudem habitum clericalem reassumpsit, & pronanciandum non gaudere fori Ecclesiastici privilegio, tunc Episcopus probè pensatis, tum moribus Clerici reassumentis, tum loci, temporis, & facti circumstantiis fraudem arguentibus: si ita pro aliorum exemplo, & justitiæ complemento, sibi expedire videatur, poterit (parte tamen instante) ad sequentem declarationem devenire. Animadvertendo, quod ut Clerici non incedentes in habitu clericali privilegiis clericalibus priventur non requiritur, quod simul, & semel se immisceant negotiis à Sac. Canonibus vetitis, sed sufficit si non incedant: nam expressio negotiorum prohibitorum, quæ fit in monitione, & declaratoria, ponitur suprabundanter.

Declaratoriæ privationis privilegiorum Clericalium.

FORMULA IV.

SUMMARIUM.

1. Ad privandum Clericum privilegiis clericalibus sufficit, quod non incedat in habitu clericali.

Declaratoriæ privationis privilegii Fori.

FORMULA VII.

SUMMARIUM.

1. Clerici reassumentes habitum in fraudem Judex Ecclesiasticus debet declarare eos non gaudere privilegio fori. Clerici reassumere possunt habitum clericalem quandocunque, & statim eximuntur à foro laico, nisi ad fraudem, quam Judex Ecclesiasticus cognoscit, ibi.

2. Clerici, qui per octo menses jugiter incesserunt sine habitu clericali dicuntur extorres.

Clerici, qui non deferunt coronam clericalem dicuntur comam non esse.

trire, & non gaudent privilegio
ibi.

- 3 Clerici qui reassumunt habitum, postquam Episcopus illos privavit privilegii nihil proficiunt.
- 4 Clerici, qui ser. ser. fuerunt privilegii Clericalibus privati, possunt à iudicibus laicis puniri etiam in Criminalibus, & redditur ratio.
- 5 Episcopi in privandis Clericis privile-

giis clericalibus moderatè procedere debent, & illos, qui se emendant (si privati sunt) redintegrare.

- 6 Canones, qui externa ordinant per consuetudinem abrogantur, non autem hi qui mores, & disciplinam informant, qui sunt immutabiles.
- 7 Qui non potest citari personaliter, citatur Domini, & qui non habet Dominum citatur ad Valvas.

IN Caufa N. inter N. & N. Clericum ass. loci N. hujus nostræ Diœcesis, visis iuribus hinc inde deductis, dicimus dictum N. Clericum qui per menses seu annos) sine habitu, & tonsura clericali incessit, & requisita Sac. Conc. Trid. sess. 23. cap. 6. non habuit, & pro laico se gessit, & reputatus fuit; Habitum Clericalem, quem dimiserat, & nunc defert, in fraudem Judicii contra eum moti in foro Sæculari N. reassumpfisse, & propterea in dicta Caufa fori nostri Privilegio, quod allegavit, non gaudere declaramus: Judicemque laicum contra eundem quo ad bona tantum, & compositionem civilem procedere, & processum terminare usque ad executionem exclusivè, posse decernimus omni &c.

N. Episcopus N.

N. Cancellarius.

ADNOTATIONES.

1 Quæ praxis servanda erit etiam in aliis casibus in quibus Clericus uti laicus incedens delinquit, & postea ad effugiendam pœnam fori laici habitum Clericalem reassumit; tunc enim si de mandato Judicis laici, vel alias de facto capiatur à iudicibus fori sæcularis, & Judex Ecclesiasticus illum ad se remitti requirat, remittatur, vel in carceribus laicis suo nomine retineri declaretur, debet pariter citato Fisco laicali declarari an foro Ecclesiastico gaudeat nec ne; ut si contingat pronunciari non gaudere, constet, & appareat judicialiter Judices laicos non propria auctoritate Clericos distinguere, sed Ecclesiæ: Nam licet Clerici non habentes requisita Concilii Trident. fori privilegium allegare non valeant: nihilominus, quoties non fuerint, ut supra privilegii clericalibus privati, possunt quodcumque habitum clericalium dimissum reassumere, & reassumendo, statim remanent exempti à jurisdictione Judicis laici saltem quoad personam, qui non poterit pro-

cessum prosequi, nisi fraus adsit, quam Judex Ecclesiasticus debet recognoscere, ut declaravit Sac. Congr. Immun. in Cusentina 16. Septemb. 1630. in qua sic respondit: De jure Clericos quodcumque posse reassumere habitum, illosque post reassumptionem exemptos esse à jurisdictione laicali; sed si fraus subsit, quam Judex Ecclesiasticus inspicere debet, posse Judicem laicum Processui finem imponere, & contra illos realiter quoad bona procedere, lib. 2. Dec. Paul. fol. 88. & in Reatina, & Civitatis Castellana, quas retuli supra annot. ad Form. Edicti gest. habit.

2 Tunc autem Clerici primæ Tonsuræ, & Minorum Ordinum reputandi erunt extorres, ut ab Ecclesia non mereantur defendi, si per octo menses sine habitu Clericali jugiter incesse compertum erit sicuti enim in Gallia, qui per quatuor ex rescripto Leonis X. de quo meminit Piassec. prax. Episc. p. 2. c. 4. art. 3. de pers. rei n. 12. possunt à iudicibus laicis capi, & incarcerari; ita in Italia, qui per 8. menses habitum non deferant, desertores dicendi erunt, Guazzin. jun. ad defens. anim. lib. 2. def. 7. addit. ultim. n. 2. qui verò tonsuram
five

sive coronam deferre erubescunt, comam nutrire existimantur, *cap. duo sunt genera 12. quæst. 1. clem. 2. junct. glos. de vit. & honest. cleric. & notat Graff. dec. aur. part. 1. lib. 3. c. 3. nu. 2. his verbis — Tonsura est illa, quæ vulgo dicitur la Chierica. Et hanc tonsuram, quam dicimus clericam inquit ibi glos. quod altiorum, & majorem debet habere Monachus, quam Clericus. Et qui hanc non portat in capite ad modum spheræ dicitur nutrire comam, ita notatur in cap. prohibete dist. 23. Et per consequens qui utrunque non desert Privilegio non gaudet, Graff. loco citato num. 2. Bellett. disq. cler. par. 1. tit. de favor. person. §. 8. nu. 8. Ricc. dec. cur. Arch. Neapol. part. 4. decis. 154. nu. 8. & 9.*

3. Hinc igitur est, quod si moniti ad incendendum in habitu, & tonsura obedire detrectent, & vellent reassumere post declarationem factam ab Episcopo, qua illos Privilegiis clericalibus exuit modo supra notato, nihil proficerent, quia sequuta declaratione remanent de foro sæculari, & possunt à Judicibus laicis conveniri, & oneribus personalibus, & realibus gravari, ut advertit Fagnan. in cap. contingit il 2. n. 5. de sent. excommunic. & notat etiam glos. in cap. 1. de Apostat. verb. liberari, ibi — Si verò tertio essent admoniti, & se non correxerunt, nullo Privilegio postea gauderent, & in cap. perpendimus verb. cogantur de sentent. excommun. ibi — Dic quod manendo Clericus non potest renunciare, sed apostatando ab habitu suo, post trinam admonitionem Privilegium amittit, ipso enim facto se privat, & concordant Barbof. de Offic. & Potest. Episcop. alleg. 12. nu. 31. Sperell. decis. 125. nu. 10. circa fin. Panimoll. decis. 14. n. 10. 30. & 54.

4. Quæ fortius hodie videntur adversus hujusmodi Clericos, quoad privilegium fori, attenta dispositione Concilii Tridentini, quod jus commune correxit: nam facta declaratione per Judicem Ecclesiasticum non habere requisita Concilii, poterunt tam in Civilibus, quam in Criminalibus à Judicibus laicis judicari, & puniri, ut probant mox allegatæ auctoritates: & juxta hoc factum fuit, quia hi Clerici, qui moribus corruptis

Clericatum deturpant, & ut liberius vitii vacent, & legum poenas effugiant sub Canonum protectione fraudolenter confugere studuerunt, sunt ab Ecclesia eliminandi, non protegendi, nè qui sunt nequam, fiant nequiores Clem. 1. de off. Ordin. & quia Reipublicæ magis confutur, & minus periculum est, ut delicta remaneant impunita, & fraus in fraudulenti caput retorquetur, ut in terminis nostris advertit Fagnan. in cap. si quis num. 75. vers. neque obstat de for. comp.

5. Verum tamen est, quod Episcopi, aliivè Judices Ordinarii Ecclesiastici, devenire non debent ad supradictas declarationes privationis privilegiorum, & fori in casu, quo à prædictis Clericis delinquentibus reassumantur habitus, nisi in causis merè civilibus, vel criminalibus levibus, multa pecuniaria, aut Exilio regulariter redimi solitis: ac ubi agitur contra Clericos fraudulentos, vitii deditos, & immorigeros zelo tamen justitiæ, & non amore vindictæ, scilicet non ut odium exerceatur, sed ut pravitas corrigatur, Gloss. in cap. mali 34. 23. quæst. 4. Cæterum in Delictis gravibus, poenam ordinariam, aut corporis afflictivam merentibus cautius est, ut nihil agant, nisi consulta Romana Sede. Eos autem, qui ad bonam frægem redire volunt amplectantur, & facto experimento emendationem esse veram, redintegrent, quia privatio ob requisitorum defectum non est perpetua, & respicit possessionem solumque durat, requisitorum deficientia durante ad text. in cap. ultim. ibique Gloss. verb. suis facultatibus de vit. & honest. Cler. & in clem. 1. verb. quamdiu tit. eod. Zecch. de republic. Eccles. tit. de Cleric. num. 6. vers. Tertio Clericus in minoribus constitutus, & Decreto Sacr. Congregat. Episcop. citato in Orien. 31. Julii 1590. tenet in puncto Palserin. in cap. 1. n. 30. de Cleric. conjug. & sic disciplinam Cleri foveant, & tueantur, neglecto disterio, quod Canones sint antiquati.

6. Etenim Spiritus Ecclesiæ, qui per omnes temporum ætates, regit & informat, est semper idem, & non minus hodie, quam olim: optat modestos, castos,

stos, & Sanctos Clericos; & Sacerdotes: non minus hodie quam olim avaritiam, ambitionem, illicitas negociationes, aliaque vitiorum monstra in suis detestatur Ministris: Canones autem, alii sunt rituales, qui externa ordinant: alii mores informant, & disciplinam: primi facile per consuetudinem, & temporum spatia variantur; quia moribus immutatis Sacros quoque ritus variare consequens fuit, id exigente temporum conditione, quae pristinae consuetudinis distinctionem semper in eodem statu manere non patitur (sunt verba Cardinal. Bonæ in tract. ver. liturgic. lib. 1. cap. 18. §. 1.) & de his intelligitur illud vulgatum: Canones per Consuetudinem abrogari: aliud planè de secundis, quibus morum disciplina exprimitur: nam quod Canonibus istis statuitur, aut vetatur, jure naturali, ac divino præscriptum quoque, ac vetitum sit, rationem quasi perpetuam habere censentur, vel adjunctam habere solent, tanquam ab intrinseco bonam, vel malam, & sic immutabiles, & invariabiles; & his applicatur illud *Sancti Thomæ* 2. 2. qu. 97. art. 3. ad 2. si maneat ratio eadem propter quam prima lex utilis erat, non consuetudo legem, sed lex consuetudinem vincit. Et propterea quantum temporum difficultates pariuntur, & necessitas, & loca permittunt, Patrum disciplina servanda erit.

7. Advertendo, quod si monitiones exequi non possunt personaliter, quia reus non invenitur, vel latitat, ut in principio notavi: tunc citatur Domus solita habitacionis, & si non habet Domum in certo loco, citatur ad valvas, ex regula, quod impediens ne citetur, habetur pro citato cap. quoniam frequenter §. porrò, ut lit. non contest. ibique Gloss. Rot. coram Seraphin. decis. 1094. num. 3. Passerin. de elect. cap. 11. quest. 6. num. 48.

Monitionis pro remissione Clerici carcerati à Curia laica ad Tribunal Ecclesiasticum.

FORMULA VIII.

SUMMARIUM

1. *Judex Ecclesiasticus requirit Judicem laicum ut remittat Clericum captum, dum constat de clericatu.*
2. *Clericatus quomodo probetur ostenditur ibi.*
3. *Clericus captus à Curia laica, debet remitti Judici Ecclesiastico quamvis non habeat requisita Concilii.*
4. *Clericus captus à Curia laica si non docet de clericatu potest, ab eadem retineri, donec Judex Ecclesiasticus pronunciet ipsum gaudere privilegio fori.*
5. *Episcopus ubi adest abusus frequenter delinquendi, potest facultatem tribuere Ministris laicis clericos capiendi.*
6. *Clericus est remittendus ad suum Judicem cum decencia, alias Judex laicus posset puniri.*
7. *Judex laicus renuens remittere Clericum ad suum Judicem excommunicacionem incurrit eo ipso.*
8. *Episcopi qui omittunt immunitatem Clericorum, & jurisdictionem Ecclesie defendere, peccant graviter, & possunt ab officio deponi.*
9. *Processus constructus contra Clericum coram Judice laico, quam probationem faciat ostenditur.*

N. N. Vicar. General.

NOveritis vos infrascripti, ad nostram notitiam pervenisse, per lictores Curiae vestrae laicae captum fuisse Clericum N. loci N. de cujus Clericatu nobis constat modoque in Carceribus laicalibus N. detineri: Cumque prædictus